

Familie- og kulturkomiteen
Stortinget
0026 Oslo

Deres referanse

Vår referanse
14/00124-107

Vår dato
16.04.2018

FOs innspill til Familie- og kulturkomiteen på representantsforslag om et offentlig og ideelt drevet barnevern-Dokument 8:161 S (2017-2018)

FO er opptatt av at barn, unge og deres familier skal møte et faglig sterkt barnevern. For å slå det fast med en gang: vi har ingen holdepunkter for å si at privat, kommersielt barnevern ikke leverer gode tjenester. I FO har vi mange svært faglig dyktige medlemmer som jobber i privat, kommersielt barnevern. Men FO er sterkt uenig med de som hevder at produksjon av barneverntjenester skiller seg lite fra andre tjenester.

FO mener at barnevernstjenester på en avgjørende måte skiller seg fra andre tjenester. For det første er det i barnevernet mulighet til bruk av særlig inngripende tvangshjemler. I tillegg er barneverntjenestene særlig komplekse med betydelig innslag av skjønn, og må tilpasses den enkelte. Dessuten dekker de helt grunnleggende, individuelle behov for dem det gjelder. Og ikke minst gis de til sårbare barn, unge og familier. Dette gjør at bruk av markedsmekanismer som konkurranseutsetting og anbud er uegnet i barnevernet.

FO støtter derfor Arbeiderpartiets representantsforslag. Vi ber om utredning av nye samarbeidsformer for bruk av ideelle aktører hvor full åpenhet og innsynsmuligheter er en forutsetning.

Konkurranseutsetting setter fokus på pris, ikke kvalitet og faglighet

Regjeringen legger aktivt til rette for mer bruk av anbud innenfor barnevern. FO mener at anbud er uegnet for bruk i barnevern. Drift i egenregi og utvidet egenregi basert på langsiktige avtaler er det som vil sikre faglig kvalitet. En velkjent utfordring knyttet til bruk av konkurranseutsetting og anbudsrunder er usikkerhet om videre drift når avtalen går ut. Dette kan gi stor usikkerhet og lite forutsigbarhet for både barn, unge og ansatte. En konsekvens er at det kan bli vanskelig å opprettholde og utvikle gode og stabile fagmiljøer, med godt kvalifiserte ansatte, noe vi vet er viktig forutsetning for å sikre tjenester med høy kvalitet. Anbudssystemet får også konsekvenser for faglig samarbeid på fagfeltet. Anbudsrundene handler om å overleve eller måtte legge ned deler av virksomheten, og det får konsekvenser for hele fagfeltet. Erfaring fra våre medlemmer viser at kunnskap og erfaringer om hva som nytter blir forretningshemmeligheter som en ikke ønsker å dele og utveksle erfaringer om.

Er barn, unge og familier i barnevernet gjort til varer?

Det offentlige er ikke lenger hovedaktør i institusjonsbarnevernet, og regler for profitt er ikke innført på området. Derfor har profittsøkende aktører valgt barnevernet som forretningsområde? (tjenestetilbyder). FO mener det er grunn til å stille spørsmål ved om barn, unge og familier i barnevernet er gjort til en vare som man kan tjene penger på. Vi mener offentlige midler som bevilges til barnevernet skal brukes på barneverntjenester til barn, unge og familier, og ikke generere overskudd, utbytte og profitt hos private aktører.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Ideelle virksomheter tilpasser seg et kommersielt marked

FO mener at avgrensede anbudsrunder for bare ideelle er et blindspor - det tvinger ideelle inn i en kommersialiseringsspiral som gjør de mer lik kommersielle aktører og skaper press på lønns- og arbeidsforhold. Når barneverntjenester blir konkurranseutsatt blir også ideelle virksomheter tvunget inn i et marked med konkurranse om drift hvor pris blir et viktig konkurransefortrinn. For barneverntjenester hvor størstedelen av kostnader til drift er knyttet til tjenesteytingen – blir lønnsbetingelser, arbeidstid og pensjon forhold det konkurreres på. FO mener at anbud og markedsmekanismer blant annet fører til press på verdier og verdiforankring for mange ideelle aktører. Hvor går for eksempel grensen for når verdier må vike til fordel for tilpasning til driftsmessig lønnsomhet og for eksempel utbytte for aksjeeiere?

Ja til langturnus, nei til medleverforskrift

FO er for langturnuser basert på avtaler mellom arbeidsgiver og fagforeninger, men er mot medleverforskriften (Midlertidig forskrift om arbeidstid i institusjoner som har medleverordninger). Hovedproblemet med medleverforskriften er at den ikke er kollektivt avtalt. Den gir mulighet for at ansatte kan jobbe langturnus utover rammene av det arbeidsmiljøloven tillater. Om vi gjennomsnittsberegner dette gjennom året blir det en ukentlig arbeidstid på 60 timer. Denne typen turnus - med 60 timers arbeidsuke - er nå mer eller mindre tatt i bruk av alle de private aktørene i institusjonsbarnevernet. Ansatte i institusjoner drevet av Bufetat jobber i langturnus. Denne turnusformen er regulert av tariffavtale og ikke av medleverforskriften. Når en gjennomsnittsberegner denne turnusen holder en seg innenfor arbeidsmiljølovens rammer.

Ansatte i mange private barnevernsinstitusjoner jobber rundt 30 prosent mer enn de som jobber i Bufetat. Det betyr at de private trenger færre ansatte for å fylle turnusen. De får et konkurransefortrinn, og det legger til rette for at en stadig større del av institusjonsplassene drives av private, kommersielle firma og nedbygging av offentlige og ideelle institusjonsplasser.

Gode rutiner for partsamarbeid gir bedre arbeidsmiljø

FO er opptatt av å øke organisasjonsgraden både på arbeidstakersiden og på arbeidsgiversiden. utfordringer med lavere organiseringsgrad gjelder både for ansatte og arbeidsgivere i kommersielt barnevern. Det er viktig med gode og ryddige partsforhold. Når aktører ikke er tariffbundet fører det til svakere partssamarbeid og dårlige rutiner for varsling. Forskning¹ viser at virksomheter som har gode rutiner for partssamarbeid har lavere konfliktnivå, mindre arbeidsmiljøproblemer og færre konflikter. Det at ansatte og ledelse spiller på lag mener vi og mange andre har stor innflytelse på en virksomhets suksess. Det er dette som er den norske modellen, og som blant annet hovedavtalene f.eks. i Virke og NHO har forpliktet seg på. Organisasjonsgraden i private virksomheter, også i ideelle virksomheter, er lavere enn i det offentlige, og FO jobber med å legge til rette for en funksjonell tillitsvalgtstruktur og samarbeid for å utvikle godt partsforhold.

Med vennlig hilsen

Sign.

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign.

Tonje Wejden
Rådgiver

¹ *Konkurranseutsetting av offentlige tjenester*. Sluttrapport utarbeidet av Oslo Economics, Actecan og AFI for Arbeids- og sosialdepartementet, juni 2014.

